

Dumonda Metzger (Zuoz) concernent «Funcziuna il dretg d'acquisiziun en la planisaziun dal territori?»

Per la planisaziun dal territori engaschan las vischnancas firmas da planisaziun (uschenumnadas planisadras e planisaders locals). Ils custs respectivs èn explodids ils ultims decennis. Onuraris da tschientmillis francs per planisadras e planisaders durant onns èn la regla. Il medem vala per las planisaziuns consecutivas. La gronda part dals custs da las planisaziuns consecutivas vegn adossada da las autoritads da construcziun – sin basa da la lescha – directamain a las proprietarias ed als proprietaris dals bains immobigliars. Savens èn ellas ed els confruntads cun custs da planisaziun da dieschmillis u schizunt tschientmillis francs. Sche las uras da las planisadras e dals planisaders sajan propri vegnidas prestadas, na saja betg controllabel, è lura la resposta da las vischnancas. Tut quai vegn anc protegi da las dretgiras. Quests custs da planisaziun fan, ch'il construir daventa pli char. Qua tras vegnan investidras ed investiders privats franads schizunt en la situaziun precara sin il martgà d'abitaziuns. Pervia da questa industria da planisaziun resultan savens fitg bleras inoltraziuns da cooperaziun en cas da revisiuns da planisaziuns localas e fitg bleras protestas en il rom da revisiuns da planisaziuns consecutivas. Uschia na va la lavur dals biros da planisaziun mai a fin. A medem temp sviluppan questas planisadras e quests planisaders – per vischnancas che sa differenzieschan ina da l'autra areguard il dumber d'abitantas e d'abitants, la topografia, la forza economica sco er la grondezza administrativa – leschas da construcziun cun ina cumplitgadatad identica tenor l'uschenumnà Model d'ina Lescha da construcziun per vischnancas grischunas e planisaziuns consecutivas.

L'administraziun chantunala accumpogna stretgmain las planisaziuns localas. Ella ha mintga di contact cun ils biros da planisaziun incumbensads da las vischnancas. La Regenza approvescha e metta en vigur las planisaziuns localas (e las planisaziuns d'areals). Uschia stat il chantun entamez quest sector administrativ ch'è suttemess al dretg d'acquisiziun (CIAP; DG 803.710; cf. latiers sentenza da la Dretgira superiura dal Grischun dals 18 da mars 2025, VR1 2024 92). Il dretg d'acquisiziun ha l'intent da garantir, ch'ils daners publics vegnian impundids en moda economica, effizienta e persistente sco er che la concorrenza saja efficazia. La concorrenza portia ideas. Ella elimineschia la mancanza d'ideas en il sector da la planisaziun dal territori, che regia actualmain en il dretg material e formal da construcziun e da planisaziun dal territori e ch'è in dals motivs, pertge che las abitaziuns èn stgarsas e la construcziun d'abitaziuns è chara.

Submissiuns e publicaziuns d'agiudicaziuns da las vischnancas per tals servetschs da planisaziun (models directivs communal, revisiuns dals urdens fundamentals e planisaziuns consecutivas) er per contracts generals che resultassan eventualmain en quest sector (art. 25 CIAP), chattan ins darar en il Fegl uffizial e sin la plattafurma simap.ch. In motiv per quai pudess er esser quel, ch'i èn per gronda part questas planisadras e quests planisaders locals che sustegnan er anc las vischnancas en connex cun publicaziuns da projects da construcziun communal e che redigian ils documents correspundents. U ch'ins è cuntent e sa referescha a cunvegns da prestaziun che n'han betg percurri la via dal dretg d'acquisiziun. Remartgablamain èn quai adina ils medems paucs biros da planisaziun che furneschan lur servetschs en il chantun (cuntrada monopolistica).

Ils chantuns da lur vart èn obligads tenor lescha da survegliar, ch'il dretg d'acquisiziun vegnia observà.

Qua tras resultan las suandantas dumondas a la Regenza:

- 1.1 Surveglia il chantun ch'il dretg d'acquisiziun vegnia observà en quest sector da servetsch da la planisaziun dal territori, e co fa el quai?
- 1.2 Vegn applitgà il dretg d'acquisiziun: Datti ina concorrenza en il chantun ed en sias vischnancas?
- 1.3 Co sa preschenta la cumparegliaziun tar ils pretschs dals servetschs / tar ils onuraris?
- 1.4 È il dumber da purschidras e purschiders da tals servetschs – ord vista dal chantun – memia pitschen en il chantun?
- 2.1 Tge tenuta ha la Regenza envers l'acquisiziun da servetschs da la planisaziun dal territori sur uschenumnads contracts generals (art. 25 CIAP), en spezial en il rom da planisaziuns localas e da planisaziuns consecutivas che duran onns a la lunga?
- 2.2 En tals contracts generals, che han percurri la via prescritta dal dretg d'acquisiziun, enconuschents al chantun e po el eventualmain inditgar quants contracts da tal gener ch'existan?

Cuira, ils 24 d'avrigl 2025

Metzger (Zuoz), Cramer, Hohl, Adank, Altmann, Battaglia, Bavier, Berthod, Berweger, Candrian, Casutt, Caviezel, Cortesi, Della Cà, Derungs (Domat), Derungs (Lumbrein), Durisch, Dürler, Furger, Gort, Grass, Heim, Kasper, Koch, Lehner, Luzio, Menghini-Inauen, Metzger Biffi (San Murezzan), Mittner, Pfäffli, Rauch, Roffler, Schutz, Sgier, Stiffler, Stocker, von Moos, Weber, Zogg